

DOMAČI

**11
12**

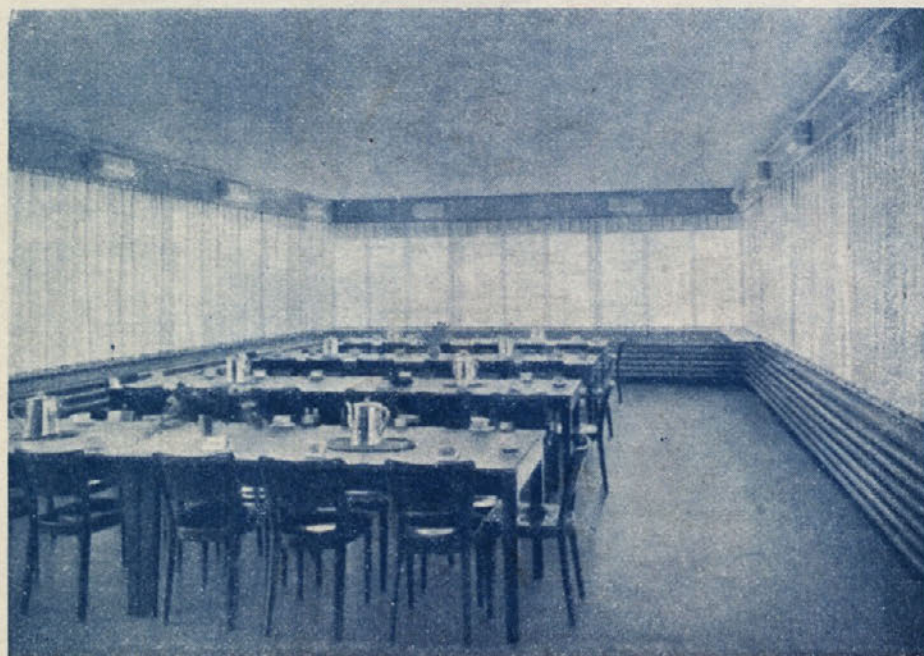
Priloga
revija
„Uspeh“



RIJATELJ



Linolej v poslov-
nih prostorih



Linolej v jedilnici

Linolej si lahko izberete
po svojem okusu
pri tvrdki:

Zahtevajte brezplačna navo-
dila, kako se linolej neguje.

*A.&E. Skabernè
Ljubljana*

Takile so zavitki
dr. Oetkerjevih izdelkov



Dr. A. Oetker-jev
vanilinov sladkor
za kuhinjo.

Ta zavitek zadostuje, da zadobi velik puding, krema, kolač ali 1 liter likerja prijeten vaniljev aroma.
Vsečina tega zavitka nadomestuje 2-3 stroke dobre vanilije.



Doktor Oetker-jev
pecilni prašek
je najboljši!
Zakonito zaščiteno pod imenom
Backin



Od gospodinj pohvaljen in
miličunkrat izkušen

Bactamid
(nadomestek za jajca)
od Dr. Crata in Dr. Oetkerja

nadomešča moč za shajanje testa in barvo jajc: noževa konica tega praška vsebuje moč barve enega rumeniaka kakor tudi moč enega beljaka.

Bactamid se koristno doda vsaki močnati jedi in pecivu, posebno omeletam, žličnikom, rezancem, krpicam, cmo-kom, buhtelnom, kolačem, maslenemu in krikemu testu itd. nakar se dobi lepo obliko in je lahko prebavljivo.



Dr. Oetker-jev
PRIPOMOČEK
ZA
VKUHAVANJE
za gospodinjo.

Vsečina tega zavojčka uporabljena po enostranskem navodilu, da 5 kg vkuhanega sadja, želele, marmelade, sadnega sokovja, kumaram in sličnemu stalnost in zabrani njih kvarjenje po plesnobi ter kisanju.

Dr. Oetkerjevi šartlji kakor tudi pudingi, kreme in drugi izdelki se dobe v vseh trgovinah.

L. MIKUŠ, Ljubljana

MESTNI TRG ŠTEV. 15

Dežniki

Na drobno! Ustanovljeno leta 1839. Na debelo!

Težka stvar.

«... in jaz si toliko časa belim glavo, kako je to, da da vam ne morem dati mat? Seveda, človek, saj vi nimate več kralja!»

Da, da!

«Vi torej trdite, če sedi pri mizi trinajst oseb, da pomeni to nesrečo?»

«Da, nekoč nas je bilo trinajst in zraven mene je sedelo lepo dekle...»

«Pa je umrla?»

«Ne, oženil sem se z njo.»

Zaročenca pred poroko.

«Pepe, mene je sram povedati pri spovedi svoje grehe!»

«No, če se sramuješ, pojdeš k spovedi za meno in boš rekla: Imam iste grehe kakor Pepe!»

Po svojem okusu

lahko izberete pariški model, ki ga ima

DRAGO GORUP & Co.

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 16

Telefon 32-33

Telefon 32-33

Mati: «Otroci, jutri, ko pride teta, ste pa lahko nemirni in razposajeni, kolikor hočete, dokler spet ne odide.»

«Jaz sem za god razveselila svojega moža z nečim, in sicer z nečim, kar me ni prav nič veljalo.»

«Res, kaj je le to bilo?»

«V njegovi sobi je bil prt na mizi, ki ga on ni mogel videti in se je kar naprej jezil zaradi tega. Ta prt sem mu zdaj vzela iz sobe.»

„KARTOTEKA“, D. Z. O. Z.

Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/1

Rolex

Telefon 3338

knjigovodstvo

Kartoteke za vse vrste obratov.

KLIŠEJE

vseh vrst za eno-
in večbarvni tisk

JUGOGRAFIKA

d. z o. z.

Ljubljana, Sv. Petra nasip šte. 23.

Svojo družino

*toplo oblecite za hladno jesen
in mrzlo zimo!*

Oglejte si mojo pravkar došlo zalogo jesenskega blaga za dame, gospode in otroke. Tudi za Vas imamo veliko izbiri. Gotovo boste našli pri meni nekaj, kar Vam bo všeč.

Zase kakor za svoje si lahko izberete najnovejše modno blago, angleški kamgarn in sportni ševijot, damsko volneno blago za obleke in plašče, modni pliš in baržun, krasno svilo ter fino in trpežno perilno blago.

A. ŽLENDER

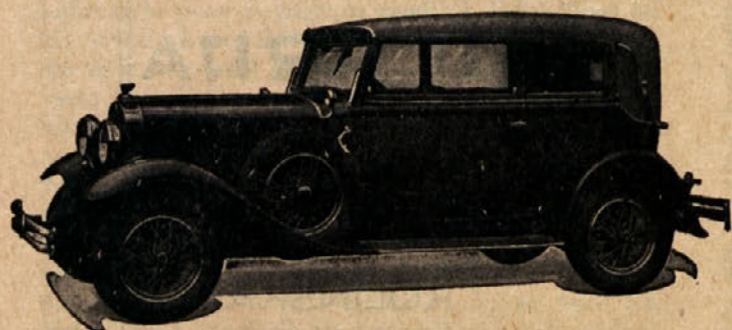
manufakturna trgovina

LJUBLJANA, Mestni trg št. 22.

PO VSEM SVETU

ZNANI AVTOMOBILI

WANDERER



10/50 PS 5-sedežni Cabriolet

nudijo poleg priznane prvovrstne kvalitete tudi udobno karoserijo.

CABRIOLET

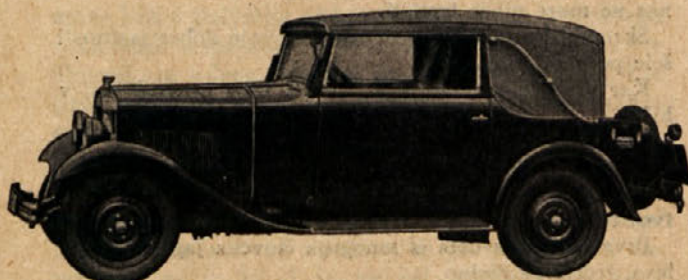
WANDERER

je po svoji solidni konstrukciji voz, ki omogoča, da se tudi na slabih cestah lahko vozite v zaprtem ali odprtem avtu.

CABRIOLET

WANDERER

prenese po svoji elegantni zunanosti tudi najstrožjo kritiko razvajenega avtomobilista.



6/30 PS 4-sedežni Cabriolet.

To je avto, ki ste ga že davno pričakovali.

Brezplačno in brezobvezno Vam voz razkaže generalno zastopstvo:



DOLENC & TÖNNIES, LJUBLJANA

DVOŘAKOVA ULICA ŠTEV. 3

Telefon številka 27-62

Telefon številka 27-62

P O G O V O R I

Marsikatera lepa cvetka raste ob javni poti in se nihče ne zmeni zanjo, a za cvetke na strmih skalah in na robu propada tvegajo premnogi svoje življenje.

Najbolje ga potolažiš, kadar brez odloga pomagaš nesrečnemu.

Boga hvali, kakor kdo more.

Kdor moli leže, ga Bog dremaje posluša.

Dete je angel, ki potrebuje človeške pomoči.

Nihče ne more nápeči kolačev vsemu svetu.

Kdor ne skrbi za pravico, silí pravico, da se briga zanj.

Samo eno skopuštvó je dovoljeno, skopuštvó s časom.

Kjer ni prosjakov, dajejo dvojne milodare.

Samo tedaj je vse izgubljeno, kadar nam umre zadnje upanje.

Umetnost živi od hvale tistih, ki umetnost umevajo, a po večini od denarja takšnih, ki je ne razumejo.

Ta svet je prednja dvorana neskončne palače večnosti. Čakaj potrpežljivo in dobro pripravljen, dokler te ne pokliče sluga večnega Boga, smrt, na odgovor.

Dorasel je tisti, ki se je naučil prave življenske modrosti, a ne tisti, ki je dočakal visoko starost.

Plemiči se baje najbolje med seboj razumejo; bržkone zato, ker jih je sama vljudnost.

Samo slaba ptica svoje gnezdo grdi.

Največja umetnost je spoznavanje samega sebe.

Najsrečnejši so tisti, kateri si sreče niti ne žele.

Kdor je kaj zagrešil dvakrat, lahko zagreši tisto tudi stokrat.

Preveč tihim in čemernim ljudem ne zaupaj.

Ko bi učenjaki vse sami vedeli, kar so kdaj napisali, bi dvakrat bolj zaslužili svoj sloves.

Hvalo zasluži umetnik, ki izkuša doseči dovršenost, a obžalovanja je vreden, če si domišlja, da jo je že dosegel.

Veseli spomini na srečne dni so edini raj, iz katerega nas ne more nihče izgnati.

Skromni ljudje se opozarjajo na svoje dobre lastnosti šele po zavisti drugih.

Kar mož izgubi na volji, pridobi žena na nadvladi v hiši.

Otroci bi bili radi starci, starci pa otroci.

Zla nagnjenost je izprva v tvojem srcu gost; če ji pa izkažeš gostoljubnost, postane tvoj neomejeni gospodar, tvoj tiran.

Prva čaša vina dela iz mnogega človeka jagnje, druga leva, tretja pa živino.

Tvoja hiša bodi zavetišče modrih. S prahom z njih nog si posipaj glavo in z njih besedami si napajaj dušo.

All je **NOS** grd?

Zakaj si grenite življenje zaradi nelepega nosu? Z mojimi patentiranim aparatom za oblikovanje nosu „**ORTHODOR**“ dosežete popoln preokret in polepšanje izraza v obrazu. S preparatom „**Orthodor**“ odstranite zanesljivo in naglo vsak izkažen nos, kakor kriv, debel, širok, dolg, krapkladen tako za dame kakor za gospode in otroke. Pri obeh se doseže uspeh že po nekaj dneh. Zdravoliki so odlično ocenili ta preparat. — Cena 90 Din. — Originalne preparate **Schröder-Schenke** razpošilja po povzetju ali proti naprejšnjemu plačilu s a m o depot za Jugoslavijo:



„**OMNIA**“, oddelek U/6, Zagreb, Draškovićeve 27.
Zahtevajte brezplačno ilustrirani cenik.



OKUSNA IN ZDRAVA JE KOLINSKA KAVA

Sreča prihaja podnevi, nesreča tudi ponoči.

Brez skušnje ni modrosti. Moder mož želi vsakemu vse dobro in ni nevoščljiv drugim, kateri so srečni.

Pravica zmaga vselej, pomaga kralju in prosjaku.

Kdor bi hotel pravico pokopati, bi moral imeti veliko lopat.

Kar volk ugrabi, ne da nazaj.

Pošten delavec, in najsi je v capah, naj se nikdar ne odkriva pri delu kakršnemu koli postopaču, če je tudi v svili in brokatu.

Hitro spoznaš iz govorice, kaj ima kdo v glavi.

Muhó, psa in židá lahko desetkrát zapodiš, pa se vendar vrnejo.

Kdor se smeje človeku, ki kaj napak napravi, naj bi mu rajši pomagal.

Nesramnost vodi v pekel, sramežljivost pa v nebesa. Leto in zima imata svoj čas, veselje in žalost pa svoje ure.

Siti gleda po vinu, lačni po kruhu, sestradani po delu. Grešniku, ki se je poboljšal, ne jemlji nikdar v misel prejšnjega njegovega življenja.

Grehí mladih let pačijo starcem obraz.

Kar je človeku prirojeno, se težko izpremeni.

Če hočeš s psom spati, ga ne vleci za rep.

Srečen, kdor se po tuji nezgodi varuje svoje nesreče. Ne skrbi, kaj bo jutri, ker še ne veš, kaj ti prinese današnji dan.

Samo nevednež je obžalovanja vreden, ne pa siromak.

Kdo je moder? Tisti, ki se od vsakogar uči.

Gorje brezbožnemu in njegovi okolici. Blagor pa pobožnemu ter njegovim domačim in sosedom.

Molitev brez pobožnosti je podobna telesu brez duše — zakaj mrtva je.

V hiši Gospodovi mora biti vse lepo, vredno večnega Boga.

Dora Grudnova:

T r m a

Gospod Andrej in gospa Marta sta se sprla. Že štiri dni živita oba v velikih mukah zaradi tega, saj sta komaj pol leta poročena, in zgodilo se je prvič, da se je pojavilo med njima nesoglasje. In kako se je prav za prav to zgodilo? Tako ničen je bil povod, skoraj da otročje smešen. Razgovarjala sta se o nekdanji sošolki gospe Marte, ki je povsem nepričakovano prišla v posete. Videli se nista nekaj let, in gospa Marta je, ko je sošolka odšla, začela možu povzdigovati v nebesa njene vrline in lepote, duševne in telesne, ki jih ni vedela zadosti naštetiti in prehvaliti. Najbrže pod vplivom razburjenosti, v katero jo je spravil ta nenadni obisk, in mogoče še bolj pod dojmom najdražjih mladostnih spominov, ki so tako na vsem lepem razgibali in pretresli njeno dovzetno, nežno žensko dušo, je gospa Marta postajala čedalje bolj razdražljiva, čim bolj se je gospod Andrej smejal njenemu navdušenju, se drznil imeti drugačna mnenja in njenim nasprotovati. Vzbudila se je v njej trma tiste doraščajoče devojke iz presrečne dobe, v katero je hipoma z vso dušo in vsa blažena spet zaživela, pa je nazadnje bruhrnila, zares na moč užaljena: «Tako govoriš, ker se bojiš, da bi postala ljubosumna...» in je po tej ljuto izproženi puščici svoje ženske logike odvihrala iz sobe, da se izjoče v kakem kotičku, prvič, odkar sta bila poročena. Ako bi bila le količkaj slutila, da se bo tako uštel kakor se je, ko je pričakovala, da pride za njo in jo poprosi odpuščanja, kar bi po njenem prepričanju bilo edino pravično, bi se bila morda ali skoraj gotovo drugače premislila. Toda kdo more naprej kaj vedeti? Kajti tudi v gospodu Andreju se je vzbudila trma. Premalo časa še sta bila poročena, da bi jo bile izkušnje utegnile že izučiti ter utrditi proti takim nenadejanim možnostim.

Neznansko se imata rada, drug brez drugega bi ne mogla živeti. Pa je že štiri dni velika, mučna napetost med njima, govorita drug z drugim samo, kar je neogibno potreba, in si vztrajno izbegavata s pogledi. Ne, tega zadoščenja ne sme doživeti, da bi «bral» ali «brala» kapitulacijo v očeh, teh čudežnih ogledalcih, ki vse po pravici povedo, vse izdajo... Trma vžiga trmo — pa čutita oba, od hipa do hipa huje, da se mora naposled nekaj zgoditi, nista si vedela natančno zamisliti, kaj in kako, toda tako nekako bi se moralo zgoditi, kakor če se, recimo, iznenada razpoči bomba. Ko

se zvečer odpravljata spat, si voščita hladen «lahko noč» in gresta vsak v svojo sobo. Tako že štiri dni. Že štiri noči slabo spita — pozna se jima.

Podnevi, kadar je gospod Andrej doma, je najbolj v zadregi zaradi svojih rok. Zares čudna ta zadeva z njegovima rokama. Takole se mu nekako zdi, kakor da sta njegovi roki postali dve živi bitji čisto zase, dve nervozni, nestrpni bitji, ki ne vesta, kam bi se deli, kaj počeli. Seveda, ko sta pa bili vajeni oklepati, se dotikati vedno nečesa toplega, polnega, mehkega, kar ju zmerom tako magnetično privlačuje; prižemati, božati, gladiti vse tisto toplo in žametasto, kar predstavlja obrazek, lasje, roke in gibko, polno telo njegove žene; kar v dotiku sladko prešinja skozi kožo v kri, da burneje zapolje, in v živce, da prijetno vznemirijo... Duševni in fizični položaj gospoda Andreja bi se prav zares mogel primerjati s položajem jetnika, ki je napovedal gladovno stavko: da jo more vztrajno izvajati, mu je treba veliko duševne sile, in je to napor, ki gotovo ne more biti v prijeten občutek duši, ki se, sproščena vsakršnih napetosti in naporov, najbolje počuti v človeškem telesu. Naznačimo torej ta položaj kot prvo muko. Imeti prazen želodec, v primeru gospoda Andreja prazne roke, bi bila druga muka, gotovo nič blažja in manj upravičena od prve. Poleg teh dveh muk je pa gospod Andrej trpel še tretjo, namreč, da je prav po nedolžnem postal junak te «gladovne stavke», ki je vendar niti napovedal ni in bi si je ne bil nikoli želel, še v mislih ne. To tretje trpljenje je torej obstajalo v tem, da je po vsej pravici imel povod, da je bil hud na svojo ženo, pa sta njegova ljubezen in zaljubljenost bili preveliki, da bi bili to zmogli.

Kar se gospe Marte tiče, bi bila vedela samo to povedati, kar bi vsaka njej slična mlada žena v njenem položaju z globokim vzdihom izpovedala: namreč, kako je te dneve «grozovito duševno trpela», ker bi drugih primernejših besed sploh ne mogla poiskati.

Ta zadnji večer sta si rekla običajni «lahko noč», nato sta se še bolj nemirno kakor sicer preobračala v svojih posteljah, se mučila in — čakala odrešenja. Gospod Andrej, že ves zagrizen v svojo trmo, je v temo nočne tišine malodane že srdito razmišljal: «Ona je kriva, na njej je, da popusti...» In v tem srdu, ki ga je upravičeno za-

čelo kuhati njegovo ljubeče srce, se je okrenil v steno in polagoma zapadel v rahel polzavesten sen.

Gospa Marta je medtem grizla v blazino — bila je pri koncu s svojimi šibkimi močmi, njena ljubezen pa je bila na višku. Zdajci skoči s postelje, odločno in tiho, smukne naglo skozi prvo portiro, ki zastira vhod iz njene sobe v oblačilnico, nato skozi drugo iz oblačilnice v moževo, in se v temi tiho prikrade k postelji. Skloni se nad spečim, za trenutek prisluškuje. Nato mu položi roko rahlo božajoče na glavo in šepne: «Andrej...»

«Ah, pusti me...» jo udari nazaj, mrmrajoče, nejevoljno.

Gospod Andrej se tisti hip popolnoma prebudi in je zdajci ves bister. Toliko da mu sluh še ujame, ko se portira z rahlim šumom vzmaje. Plane in sede v postelji: saj ni bil sen! In spet

plane v temo (ali ni čudno, da sta oba pozabila prižgati luč?).

Komaj se je gospa Marta zarila pod odejo, začuje tihe stopinje. Potegne odejo tesno preko glave, krčevito jo tišči k sebi s svojimi drobnimi prstki.

«Marta...» ji seže v srce vroč šepet.

Začuti skozi odejo roke pri glavi, ki iščejo vhoda, poti... Njeni prsti pričnejo popuščati, in kakor prsti popuščajo, tako se ji lajša tudi v prsih in se prelije v tiho ihtenje sladkega, obnemotnega otroka.

Nato jo objameta dve krepki roki, burno in zaljubljeno kakor še nikoli.

*

Gospodu Andreju in gospe Marti privoščimo, da bi se prav kmalu spet sprla.

Anton Čehov:

K o n t r a b a s

Godbenik Smičkov je prihajal iz mesta in zložno korakal proti poletnemu bivališču kneza Babilova, ki je na zaroko svoje hčere prirejal ples. Na plečih je potnik nosil velikanski kontrabas, dobro shranjen v svoji tuljavi. Z naslodo je postal na bregu veletoka, čigar prosojni valovi so pokojno šelesteli skozi očarljivo pokrajino.

«Kaj, če bi se tukaj malo okopal», si je mislil Smičkov.

Ne da bi tratil čas, se je ročno slekel in se oduševljeno zagnal v blagodejno vodovje. Dan se je nagibal v zaton, čudovit večer se je obetal. Vedrina okoliške pokrajine je prešinila pesniško srce staremu glasbeniku. Njegovo vzhičenje pa se je še večalo, ko je po nekoliko sunkih prispel na prostrano gladino ter opazil na poplavljenem obrežju mladenko, ki je lovila na trnek. S pridržano sapo je občudoval ribarico. Prevzela ga je radost ob mnogoterih občutkih, ki so ga blagostno prešinjali: mladostni spomini, toga po prešlosti in obujenje nove ljubezni... Premili Bog! V ljubezen ni več verjel! Ni se več imel za zmožnega, da bi ljubil, ker je izgubil zaupanje v človeštvo. (Iskreño ljubljena žena mu je bila z njegovim najboljšim prijateljem, fagotistom Sabakinom, pred časom ušla v pustiv — poslej je Smičkov mrzil ljudi.)

«Kaj je življenje?» se mu je dostikrat vrivalo na misel. «Čemu smo na svetu? Življenje ni drugega ko bajka, slepilo, samoprevara.» Pri vsem tem mu je srce krepko utripalo, ko se je divil krasni trnkarici, ki je bila zadremala pri svojem poslu. Dolgo je ostal zadolben v svoje opazovanje; kar z očmi jo je požiral. Globoko vzdihujoč si je dopovedoval: «Zdaj pa konec! Ostani zdrava, nebeška prikazen! Jaz moram hitro na raj njegove visokosti!»

Še zadnjič se je ginjen ozrl na lepo spavačico ter odrinil. Tedaj ga je prešinila zamisel. «Spominek ji hočem pustiti, spomin na neznanco!» Skobacal se je na obalo, urno natrgal nekaj evetice, jih povil v snopec, ki ga je zvezal z biljo, in

ves radosten pritrtil svoj dar na skrajnem koncu protice.

Po pameti, naravnih zakonih in družabnem položaju mojega junaka bi se moral roman nehati s to idilo. Toda joj! Usoda je neizprosna. Iz razlogov, ki ne zavise od pisateljeve volje, se s potopitvijo šopka dogodivščina ni zaključila. Navzlic vsem umskim razlogom in društvenim izročilom je bil preprosti kontrabasist poklican na vlogo, ki je prinesla nesrečo zalemu in odličnemu dekletu.

Ko se je Smičkov hotel zopet obleči, ni na svoje neprijetno presenečenje več našel svoje obleke. Pravkar mu je bila ukradena. Medtem ko se je z navdušenjem mudil pri srčkani zaspanki, so si cestni razbojniki prilastili njegove stvari. Za tolažbo so mu pustili le njegov cilinder in kontrabas.

«Strela strelenska!» je kliknil. «Ljudje! Kakšna zalega! Ne tožim pa samo zaradi izgubljene oprave — ta se da nadomestiti — vendar kako naj se pokažem nag pred svetom in s tem bijem v obraz najenostavnejšim pravilom dostojnosti?» Naslonil se je na shranilo svojega kontrabasa ter ostro razglabljal, kako bi se mogel izdreti iz tega zoprnega položaja.

«Takšen pač ne smem pred kneza Babilova», si je dejal. «Saj bodo dame zraven... Kam pa je neki prešla moja pegla? Za Boga, saj to so mi mrcine s hlačami vred ukrale!»

To odkritje ga je dodobra poparilo. Z bolečo glavo je preudarjal dalje. Slednjič se mu je posvetilo... «Kaj naj storim,» je menil vdano, «tu čisto blizu je mostiček v gošči; ondi se lahko skrijem in v mraku potrkam na prvo kočo, h kateri pridem.»

Ta rešitev ga je osrečila. Krepko si je potisnil svileni klobuk na glavo, si naprtil glasbilo na ramo in z velikimi skoki odbrzel v bližnjo šikaro. V svoji nagoti, z orjaškim tovorom na plečih, je delal vtisk gozdnega božanstva, ki je zabredlo v to pokrajino.

Sedaj hočeva, mili čitalec, ostaviti mojega skrušenega junaka, ki čepi osamljen pod mostom. Do korena se je pogreznil v svojo breznačajnost. Vrneva pa se k prikupni trnkarici. Kaj počenja? Kako je kaj z njo?

Prebudivši se, je zapazila, da se vaba ne giblje, in je povlekla odičnico, na kateri je bila nastava pritrjena... Toda ne vada ne kljuka nista hoteli kvišku, kajti snopec, ki ga je pričvrstil Smičkov, se je bil nasrkal vode in potegnil odico s seboj na dno.

«Se je pač velika riba ujela», je modrovala mladenka sama pri sebi. «Ali pa se je samo trnek kam zakvačil...» Potegnila je še enkrat za ribnico in mislila: «Bržkone je tako. Kaka škoda, vprav o tem času ribe najrajše hlastajo. Kaj mi je zdaj početi?»

Ne da bi dalje razmišljala, se je mlada vihravka iznebila svojih lahkih oblačil in se ponorila v prozorno vodo. Le iztežka se ji je pogodu izteklo, da je odvozlala svoj snopec, ali potrpljenje prebije železne duri! Po četrtturnem velikem napenjanju je naša mlada krasotica stopila žareča in zadovoljna s svojo odico med prsti zopet na kopno. Tu pa jo je dohitela bridka usoda! Ničvredneži, ki so Smičkovu zmaknili obleko, so iztegnili svoje zanikarne parklje tudi po njenih oblačilih in ji pustili samo škatlo z glistami za vabo.

«Pod mostom se bom skrila.»

Med visoko travo se je naša junakinja splazila piroč in potem sklonjena ter po možnosti se krijoč odbegnila k mostu. Pravkar se je hotela sčiniti, ko je zapazila sosenci povsem nagega moža z levjo grivo in kosmatimi prsi. Z glasnim vriščem je izgubila zavest.

Smičkov se je takisto močno preplašil, meneč, da ima povodno vilo pred seboj. «Ali me hoče morebiti rusalka mamiti?» se je vprašal presenečen, a tudi laskan, kajti ob svojem telesu je bil kar zamaknjen. «Ako pa ni vodna deklica, temveč enostavno umrljivka? Kaj neki namerja v takšni opravi le-tu? Čemu je prišla pod most?»

Medtem ko je preudarjal o tem tesnobnem problemu, se je dekle zopet osvestilo. V svoji zmoti je moledovala: «Ah, nikarte me umoriti, rotim vas... Dosti denarja dobite... jaz sem knežna Babilova... Medtem ko sem odpenjala trnek v vodi, so tatje porabili priliko in mi odnesli moje stvari, obleko, obutev, skratka vse!»

«Milostna gospodična, odpustite mi», je iskreno prosil Smičkov. «Tudi jaz sem žrtev teh lopovov. Pri meni je pa še hujše,» je kliknil brezupno, «ukrali so mi tudi kolofonij!»

Bojda se dogaja, da kontrabasistom in trobentarjem zmanjka zavednosti. Smičkov pa je bil srečna izjema. Po mučnem premoru je povzel: «Pogled name vam je neprijeten, milostiva gospodična; sitnosti vam dela, pa kaj si hočemo? Iz istih vzrokov kakor vi moram tukaj ostati... Ampak misel imam! Ali se hočete skriti v shranilo mojega kontrabasa? Pokrov zaprem, tako boste v varnem zavetju...»

Ko je plaho izjecljal te besede, je Smičkov odprl pokrovec, vzel glasbilo iz sprave ter imel pri tem občutek, da skrini posvečeno umetnost. Okleval je pa le malo časa. Lepa knežna se je zvila v zaboju skoraj v klobčič, on je zapahnil zapirico in si čestital na svojem srečnem navdihu.

«Zdaj vas moj pogled ne more več nadlegovati, milostiva gospodična, držite se mirno in ne bojte se nič. V mraku vas ponesem k vašim staršem in se potlej vrnem semkaj po sviralu.»

S težavo si je Smičkov naprtil zaboj ter odrinil, da bi princeso domov odnesel. Spotoma je kanil obstati pri prvi obljudeni koči, da bi dobil kakršnokoli obleko, prej ko bi nadaljeval svojo pot. «Pri vsaki reči kaže vendar kaj prida», je mislil, ko je s svojimi bosimi nogami vzdigal po cesti oblake prahu in se mu je hotela hrbtnica pod bremenom skoro zlomiti. «Knez Babilov me bo gotovo dobro nagradil za rešitev mlade prince-sinje...»

S poudarkom udvorljivega kavalirja je poizvedal: «Kako se počuti milostiva gospodična? Le nikar si prizadevati nobene sile, lepo vas prosim — kovčeg vam je docela na razpolago.»

Zdajci se je galantnemu kavalirju zazdelo, da je spoznal obrise nekih mož pred seboj. Pozorno je napol oči ter se uveril, da ni to nikaka optična prevara in da oba možaka zavitke nosita.

«Pa ne da bi bila to kradljivca?» se je vprašal. «Zavoji, ki jih neseta, so vsekakor najine stvari.»

Jadno je položil kontrabasnico na zemljo ter oddirjal za dolgoprstnikoma.

«Stoj! Stojta, vidva tatina! Držite tatova!» je kričal pri tem. Možakarja sta se okrenila. Videč, da sta zasačena, sta jo pcedila.

Upanje, da bo zmikavta zagrabil, je gnalo Smičkova dalje. Dirjastil je, kolikor so mu dale noge. Uboga knežna je ostala v svoji skrinji zapuščena na potu. Sedaj je srečno naključje privedlo dva Smičkovljeva godbena tovariša mimo. Svirač Žučkov in klarinetist Razmahajkin sta se bila tudi odpravila h knezu. Zadelo sta se ob zaboj, se osuplo spogledala in dvignila roke proti nebu.

«Kontrabas,» je vzkliknil Žučkov, «spoznal sem ga, ta je našega ljubega Smičkova.»

«Ali, kako grozno, potem se je našemu dragemu sodrugu pač nesreča pripetila», je menil Razmahajkin sočutno. «Prejkone je bil pijan, ali pa so ga spotjo napadli... vsekakor ne smeva tu pustiti njegovega kontrabasa. S seboj ga morava vzeti.»

Krepki Žučkov je zadel zaboj na ramo in glasbenika sta se zopet premaknila.

«Ti strešnica, šmentriga je pa težka», je stokal flavtist in komaj dihal. «Preklemani instrument, prava pošast... Uf!»

Dočim se je vršil opisani dogodek, se je elegantni lepi ženin, mladi svétnik Lakajič, nameščenec iz železniškega urada, sukal po obednici. Roke je tiščal v žep in brez skrbi kramljaj z grofom Škalikovom. Razgovarjala sta se o glasbi.

«Zagotavljam vas, ljubi grof, da sem poznal muzika, ki je na čisto navadnem kontrabasu delal

čudeže. Prav zares — izvajal je prave pravcate slapove gostolevkov ter igral zanosito Straussove valčke.»

«Nemogoče na kontrabasu!» je menil grof, ki je o slednji stvari rad dvomil.

«Častna beseda! Spravil se je celo nad Lisztovo rapsodijo! Stanovala sva skupaj, in za šalo sem se tudi jaz navadil igrati rapsodijo na kontrabas.»

«O tem moram z nasmeškom dvomiti, dragi prijatelj!»

«Ali mi morebiti ne verjamete?» je živahno vprašal Lakajič. «No, pri tej priči nastopim dokaz ... evo, godbeniki prihajajo.»

Ženin krasne knežne in grof sta hitela na vzvišena tla, ko so se člani orkestra razposedli, se polastila kontrabasa, hlastno odprla zatvor pri zaboji in ... o groza!

Sedaj prepustim čitatelju, naj si naslika nadaljnji potek tega glasbenega prepira, in se vrnem k Smičkovu.

Ko je nesrečnež sprevidel brezuspešnost svoje gonje za zlotvoroma, je sklenil teči nazaj na mesto, kjer je bil pustil zaboj, in prepaden opa-

zil, da je dragoceno breme izginilo. Ves iz sebe in zadihan je begal sem ter tja, ni videl nikjer ne sledu ne tiru za shranilom in si mislil, da je pot izgrešil.

«Strašno, grozno», je jadikoval, si pulil lase in trepetal od razburjenja. «Človek bi zblaznel! Saj se bo zadušila v zaboj! Jaz sem njen morilec!»

Pozno v noč je Smičkov blodil sem in tja. Slednjič se je splazil kakor razbit, dodobra izčrpan, iskajoč pribežališča, zopet pod most k svojemu kontrabasu. «Zjutraj bom naprej iskal», se je tolažil.

Njegov napor v somraku ni imel nobenega uspeha. Zategadelj se je odločil počakati čez noč.

«Zagotovo jo najdem», si je ponavljal že vdratih oči ter obupan in si potiskal klobuk jako globoko na čelo. «Najdem jo, pa če bi jo moral iskati do konca svojih dni...»

Dosti pozneje še so ljudje tega kraja trdili, da so videli v šumi divje, dočista golo bitje z dolgimi vihravimi lasmi in nanje poveznjenim cilindrom. Kdaj pa kdaj se jim je zdelo, da celo slišijo tožec glas, kakor bi kdo v obupu godel na kontrabas. (N. E.)

Wladimir Perzynski: Učenec Sherlocka Holmesa

Skozi špranjo med žaluzijo in okenskim okvirom sta padala v sobo dva svetla pramena mesečine. Gospod Kulkiewicz je ugasil svečo, ležal je na postelji in držal roke pod glavo. V tem trenutku se ni čutil prav nič izmučen. Obšla ga je najpopolnejša apatija, le čakanje ga je dolgočasilo. Skozi vrata, katerih nalašč ni do kraja zaprl, da bi jih kesneje mogel tiše odpreti, je iz sosedne sobe uhajalo mrzlično tiktakanje stenske ure.

Ko je ura brneče odbila eno, je gospod Kulkiewicz vstal s postelje, privzdignil žaluzijo in pogledal ven. Vsa okna so bila že temna. «Ob dveh pojdem», je brezglasno zganil ustnice. «Ob dveh pojdem», je čez hip ponovil, kakor bi še ne mogel verjeti v resničnost tega, kar se je imelo čez eno uro zgoditi. Začel se je polagoma slačiti. Odložil je jopič in telovnik, sedel na posteljo in se iznova pogreznil v apatično zamišljenost.

V dolenjem nadstropju je v stanovanju pod njim nenadoma zajokalo otroče. Nato je bilo nekaj minut slišati zamolklo, enolično trkanje zibke ob pod. Zatim je ropot voza, ki je privozil mimo po ulici, tako silovito pretresel tišino, da so celo šipe v oknih zabrnele. Iz daljave je doletaval presunljivi, turobni pisk lokomotive. Gospod Kulkiewicz je vsem tem glasovom prisluškoval z nekakim začudenjem, kakor bi jih prvič v življenju slišal. Pa se mu to ni zdelo prav nič čudno. Saj je bil to pojav, ki se je popolnoma skladal s pravili psihologije in so enake občutke doživljali vsi junaki v povestih, ki jih je kdaj čital.

Tudi gospod Kulkiewicz jih je že neštetokrat doživljal v domišljiji. Pa je potem ugasil svečo in najpokojeje zaspal. Toda danes naj bi se uresničilo, o čimer je toliko sanjaril. Zločin!

Zamislil si ga je tako prekanjeno, da ni njemu grozila najmanjša opasnost. Bogve česa se ni nadejal, ali vsekakor je upal na nekaž tisoč rubljev. Vdova, pri kateri je stanoval, je veljala v hiši za premožno in skopo osebo. Gospod Kulkiewicz je imel namero s tem denarjem pobegniti čez mejo, ne takoj, pač pa po enem ali dveh mesecih, da bi tako odvrnil vsako sumnjo. In se tam, v velikih evropskih prestolnicah, predati širokemu toku resničnega življenja.

Gospod Kulkiewicz je že od davna sanjaril o tem, kako bi postal znamenit mednarodni tat, eden izmed tistih aristokratskih zločincev, ki krenejo s plesnih zabav v salonih poslaništev, v fraku in z brilantnimi gumbi v srajci, naravnost v predmestne beznice, da dele povelja podrejenim.

Razumevajoč, da zahteva borba s policijo (gospod Kulkiewicz ni ljubil tega izraza, ki mu je zvenel vse preveč vsakdanje, in je zato vedno mislil: z detektivi, zlasti takimi, kakršen je Sherlock Holmes) primernih priprav, se je z vso vnemo v tem pravcu izobraževal. In mogel bi s ponosom povedati, da ni bilo niti ene v poljščino prevedene kriminalne povesti, ki bi je on ne bil čital. Tako so mu bile znane vse detektivske umetnije in zvižaje in je naprej vedel, kako se jih obvarovati.

Gospod Kulkiewicz je sovražil ljudi. Temu se ni čuditi, ako se upošteva, da so njegove predstave o življenju bile tako oddaljene od resničnosti, kakor je severni tečaj od južnega. V duši se je čutil ustvarjen za bogastva odličnega razkošja, avanturne prigode, romantične ljubavne osvojitve, pa se je moral, dušeč v sebi ta hrepenenja in počutek vzvišenosti, skromno preživljati z delom kot prodajalec v trgovini moškega perila. Včasih, ko je bil prav slabe volje, si je bil celo sam sebi

zopr. Že ime Kulkiewicz ga je dražilo, ker je zvenelo tako nearistokratično in meščansko. Včasih si je domišljjal, da je nezakonski sin kakega kneza ter da ga nekega dne ta knez skesano pokliče k smrtni postelji, da mu izroči naslov in imetek. Toda dnevi so minevali, a odposlancev ni hotelo biti odnikoder v trgovino.

Iz svojega opazovanja življenja je gospod Kulkiewicz pridobil spoznanje (bil je filozofično navdahnjen), da je v življenju vse neverjetno lahko, a le ena reč težka, in to tako v dobrem kakor v slabem, namreč dobra prilika.

Že dolgo je imel na piki svojo žrtev, vdovo, pri kateri je imel najeto sobo; toda vdova je stanovala s sestrično in služkinjo, in gospod Kulkiewicz je dobro čutil, da bi bila nemogoča stvar, ko bi hotel umoriti kar tri kričava bitja naenkrat. Preklinjal je usodo, ki mu je ovirala pot do osvoboditve iz vsakdanjega jarma s takimi neumnimi in malenkostnimi «okoliščinami». Pa je nepričakovano naneslo, ko se že ves potr ti tega najmanj nadejal, da je sestrična odpotovala, en dan za njo pa se je odpeljala služkinja, pozvana brzojavno na kmete, kjer ji je umrl sorodnik.

Vdova je ostala sama.

Vse se je zgodilo tako naglo, tako nepričakovano, da je gospod Kulkiewicz bil čisto zmešan. Ker se je pa z bliskovito hitrico znašel v vsak težaven položaj, je tudi to pot takoj spet pridobil svojo hladnokrvnost.

Vendar je bil ves dan mrzlično razvnet in se je moral neznansko brzdati, da bi ne izdal z najmanjšo neprostovoljno kretnjo svojega stanja. To siljenje k mirnosti, ko so vsi živci v njem drgetali, je bilo strašno mučno, zlasti ker je igral komedijo in je pri tem moral paziti, da bi je predbro ne igral. Zdelo se mu je, da ga ta dan pogledujejo vsi s posebno pozornostjo: predstojnik, blagajničarka in oba tovariša prodajalca. Očividno je to bila le domišljija, skladajoča se s pravili psihologije, ko ni vendar še nobeden imel povoda, da bi ga o čem sumnil. Toda v tej svoji namišljeni bojzani je videl gospod Kulkiewicz pomanjkljivost hladnokrvnosti in potrebne živčne trdnosti, in to ga je strašilo. Proti večeru bi se bil že skoraj premislil. Vsled množice nasprotujočih si misli mu je nastala v glavi taka zmeda, da je že ni mogel več obvladovati. Toliko da se pod vplivom izčrpanosti ni izdal. V trgovino je stopil dostojen, elegantno oblečen mladenič in zahteval neko malenkost. Gospod Kulkiewicz mu jo je izročil z očarljivim nasmeškom. Ko je mladi človek odšel, se je obrnil k blagajničarki:

«Gospodična Ana, čeden dečko, kajne?»

Gospodična Ana, tenka, anemična plavalaska, je lahko skomignila z rameni, ne da bi dvignila oči od knjige.

«Kaj vam ni ugalaj?»

«Ne motite me, prosim» — je siknila, zardevajoč od jeze.

«Oh, kako hitro ste užaljeni.»

«Pa kaj da ste danes tako razigrani?» se je oglasil drugi prodajalec, gospod Kazimir, v obrambo blagajničarke.

Ta tovariševa opazka ga je tako zadela, da se je pri priči zmedel in izgubil prisebnost. Ni smel dvigniti oči, ker je čutil, da bi močno zardel, ko bi se srečale s pogledom kogarkoli. Ker je bil prepričan, da ga vsi opazujejo, se je čez hip, da reši položaj, sam obrnil k tovarišu:

«Zakaj me danes tako gledate?»

Prodajalec je prezirno skomignil z rameni:

«Jaz vas?»

«Nekoliko bled sem, kajne?»

«A kaj me to briga, če ste vi blede ali rdeči!»

Gospod Kulkiewicz se je nagnil k njemu, pomežiknil in šepnil s tajinstvenim nasmeškom:

«Rjavolaska... Veste, kdaj sem danes legel?»

«No?»

«Ob šestih... Zaradi tega sem malo zbit.»

«Vraj vas vzemi!»

Gospod Kulkiewicz se je zadovoljno nasmehnil: Obtičalo je — mu je prešinilo misel. To ga je nekoliko pomirilo. Toda občutek, da bi bil skoraj podlegel slabosti in se izdal, ga ni prenehal mučiti. Sicer pa je povedal tovarišu resnico. Res se je vrnil domov šele ob šestih zjutraj. Ker se mu je zdelo, da bo ta dan najbrže nenavadno vznemirjen, si je o pravem času to izmislil, da bi se ta vznemirjenost tolmačila kot nekaj razumljivega.

Končno je prišla ura, ko so trgovino zaprli.

Gospod Kulkiewicz je na hitrico povečerjal in se, ker sta mu preostali še dve uri časa, napotil v drevored. Bil je topel mesečni večer. Po dežju je vzdušje dišalo po pomladi.

«V lepem času bo babnica umrla», mu je prišlo na misel. In se je presenečen zgrozil nad lastnim cinizmom. Norčevati se v takem trenutku, to je bilo pač od sile. Zdelo se mu je, da bi bil uzrl pred sabo hudiča, ako bi se bil tisti hip pogledal v zrcalo. Zakaj bilo je zares demonično.

Stopajoč počasi ob kraju drevoreda, je zadnjikrat premislil svoj načrt in ga pretresel do najmanjše podrobnosti.

Hiša, v kateri je stanoval, je imela tri dvorišča. V tretjem so bile nameščene vozovnice in konjski hlevi za izvožčke, in delil ga je od sosedne hiše le nizek plot, ki ga je bilo moči z lahkoto prelesti. Po tej poti se je gospod Kulkiewicz vrnil domov, da se je na ta način ognil srečanju s stražnikom. Po izvršitvi zločina je nameraval po isti poti priti na ulico. Iz sosedne hiše je lahko že smelo in očitno stopil ven, ker je tam prebivalo nekaj javnih deklet in je stražnik bil navajen, da so ponoči prihajali in odhajali neznani ljudje.

Njegov nadaljnji načrt je bil, da se vrne prav mirno domov, pozvoni krepko pri hišnih vratih, nato kaj povpraša, da bi si ga stražnik — nemara že zaspan — dobro zapomnil, in nazadnje, ko bi prišel gori, spravi vso hišo pokonci z odkritjem zločina.

Do tedaj se mu je vse izvrstno posrečilo. Do stanovanja je prišel, ne da bi ga kdo opazil. Po

stopnicah ga je obšla bojazen, če ni nemara vdova zaprosila katero od prijateljic, da prenoči pri njej, toda pomirila ga je ona sama. Ko je vstopil, je še bedela. Pomenila sta se kratko pri zaprtih vratih.

«Ali ste vi?» je vprašala z nemirnim glasom.

«Jaz.»

«Dobro, da ste prišli. Sama sem v stanovanju. Ugodneje mi bo. Lahko noč!»

Slišal je, kako je odšla v spalnico in zaprla vrata za seboj.

Ta kratki razgovor ga je tako spravil iz ravnovesja, da je dolgo trajalo, preden si je spet opomogel. Besede iz vdovinih ust so zvenele nekam tako čudno mrtvaško, kakor bi jih že ne bil govoril več živ človek, ampak mrlič... In gospoda Kulkiewiczza je pri tisti priči popadel praznoveren strah. Naredil je celo z roko kretnjo, kakor bi se hotel pokrižati.

«Pol dveh!» mu je zdajci zavrtalo v možganih.

Obupno je napenjal ušesa. Silno si je želel, da bi zaslišal kaj sumljivega, kar bi ga opozorilo, da nekje v bližini bedijo ljudje in bi mogel odložiti vse do jutri. «Ob dveh pojdem, ob dveh pojdem», je mehanično ponavljal in se trudil, da bi si napolnil s to mislijo vso dušo in ne pripustil drugih.

Prišel se je polagoma slačiti.

Srce mu je tolklo s tako silo, da so se njegovi udarci stapljali v en ritem z mrzličnim štrkanjem ure v sosedni sobi.

Sklenil je iti nag. Vdova bi se utegnila otepati, se braniti in mu pri tem strgati srajco. In kdo ve, če ne bo jutri pri njem preiskava. Oblekel je še rokavice, da ne bi pustil na vratu trupla prstnih odtiskov.

In se je zadovoljno nasmehnil:

«Sam Sherlock Holmes bi nič ne odkril!»

Čakalo ga je še nekaj silo težkih in zoprnih dni. Čutil je, da mu bo treba mnogo, mnogo hladnokrvnosti in jeklene živčne mirnosti, da bi se pred prodirnimi, iskajočimi pogledi policijskih agentov ne zmedel, ko ga bodo zasliševali.

Ura v sosedni sobi je odbila dve.

Gospod Kulkiewicz je zamežal. Toda v istem hipu je z bliskovitim naporom volje premagal razburjenje, planil s postelje in se prišel počasi plaziti k vratom, kar najopreznije predstavljajoč noge, da bi tla pod njimi ne zaškripala.

Dolgo se ni upal prijeti za kljuko. Stal je in prisluškoval.

Na čelo mu je stopil mrzel pot. Potegnil je z roko čez obraz, kakor bi se hotel prepričati, ali ona ne spi. Dejstvo, da je šel ubijati človeka, se mu je nenadoma videlo tako neresnično in nemogoče, da še lastnim kretnjam ni verjel.

Prečakal je tako četrť ure. Ko je nanovo zbral moči, je izprevidel, da zanalašč čaka, ker je želel, da bi se nekaj zgodilo, karkoli, kar bi mu zabranilo iti tja.

Prijel je mehanično za kljuko. Vrata so se brez šuma odprla. Počasi, pridržujoč dihanje, se je pomikal naprej. Deset minut je potreboval, pre-

den je prehodil sobo, ki ga je delila od vdovine spalnice.

In zdaj ni treba drugega kakor samo še vrata odpreti.

Stopil je neprevidno, da so tla pod njim zaškripala. Glasno kakor zamolkel pok se je razlegnilo v nočno tišino.

In pri tisti priči, ko naj bi le še roko iztegnil in odprl zadnja vrata, so se ta vrata sama od sebe odprla. Na pragu je stala vdova v sami srajci. Mesečina je padala nanjo in jo vso razločno osvetljevala.

Gospod Kulkiewicz se je zamajal, bevsknil in se v napadu grozovitega strahu, ki mu je ohromil vso voljo, pognal v beg.

Padel je na posteljo, potegnil odejo čez glavo, se zvijal v spazmatičnih drgetih in si grizel ustnice do krvi, da bi ne kričal.

Čez trenutek je v sobi težko zaškripal pod. In zaslišal je nad posteljo grozeč glas:

«Tako vi spoštujete dostojno, starejšo ženo?»

Tiščal je glavo v blazino in ni nič odgovoril. In ko je z obupnim naporom možganov iskal nekake razjasnitve in izhoda, ki bi imel vsaj oddaljen videz možnosti, je nenadoma začutil, kakor bi ga neka dlan rahlo božala po laseh, in isti glas, le milejši in tišji, prehajajoč skoraj v šepetanje, je pristavil:

«Jaz sem slutila, da prideš!»

*

Gospod Kulkiewicz ni nikoli priznal svoji ženi, da jo je namereval nekoč ubiti. Toda spoznal je, kako se le po poštenji poti lahko v življenju nekaj doseže.

K. Prachta: Neumni osel

Ljudje imajo mnogo predsodkov. Nepravilno sodijo o ljudeh in živalih in često ponavljajo nesmiselno slabe in hude sodbe drugih. Tako ne slišimo govoriti drugače kakor «neumni osel». In vendar osel ni samo dobra žival, ampak je prav tako modra kakor druge živali. Čujmo sledečo prigodbo:

V neki naselbini pri Madridu na španskem je vozil kmet dolga leta na oslovem hrbtu v mesto mleko. Pot sta prehodila vsak dan in ob istem času. Neki dan pa je kmet obolel in ni mogel iti z oslom v mesto. Prišlo mu je na misel, da bi se mogel osel brigati za mleko sam. Dal je oslu na hrbet običajni tovor in mu za komat pritrdil listek, na katerega je napisal, da prosi, da bi si njegovi odjemalci od osla vzeli mleko sami. Potrepljal je še osla po hrbtu in žival je mirno odkljusala po znani poti...

Odslej je vsak dan nosil osel sam mleko v mesto. Ko je kmet ozdravel in prišel spet z oslom v mesto, je slišal o pametni živali samo pohvalo. Osel je prihajal točno o pravem času in se je ustavljal povsod tam, kjer so mleko jemali. V neki hiši so kmetu celo pripovedovali, da niso hoteli takoj vzeti mleka z oslovega hrbta, pa je postal dolgouhi nosač nepotrpežljiv: z gobcem je menda potegnil za vrstico pri zvoneu, ki ga je nosil in tako priklical svoje odjemalce.

Ne sodimo torej po predsodkih, marveč preiščimo vedno vsak slučaj in spoznali bomo, da so večkrat preprosti ljudje in zaničevane živali boljši kakor tisti, o katerih gre okrog najboljši glas. Priredil Cv. K.



Pred kopeljo še en bonbonček

Življenje pigmejcev v pragozdovih

Kar je bilo nekoč za Evropeca bajka, je nazadnje postalo resnica. Življenje pritlikavcev ni dandanes nobena tajnost več, za kar se nam je zahvaliti raznim učenim ekspedicijam, pa tudi filmskim podjetjem. Človeška domišljija je šla tako daleč, da si je vnanjost teh daljnih narodov slikala na razne načine. Nekateri so jih slikali kot pokveke z eno nogo ali pa s tako velikimi ušesi, da bi se lahko zavili vanje, ali pa z očmi na prsih in s tako majhnimi usti, da se morajo hraniti z zrnjem.

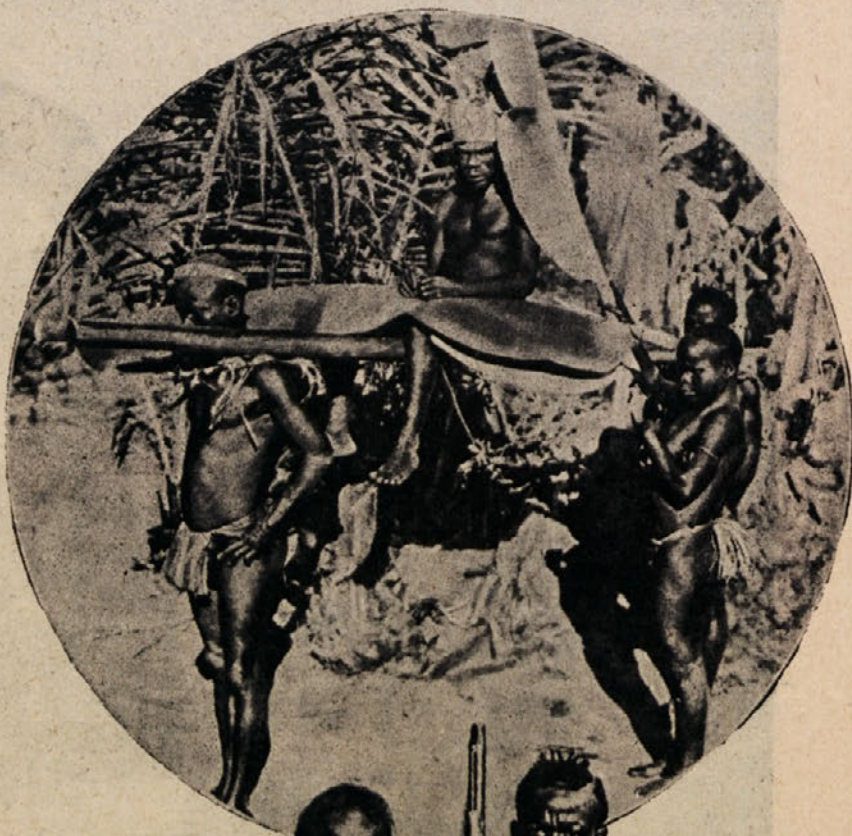
Vseh teh domnev danes ni več, ker imamo stvarne dokaze in slike, ki pričajo, da so tudi to manj ali bolj normalna človeška bitja.

Moški so normalno razviti, pa tudi ženske. Povprečna višina pri moških je 145 centimetrov, pri ženskah pa 135. Žive v neposredni bližini zamorskih plemen in imajo nekatere sličnosti z njimi. Življenje jim je na vso moč primitivno. Oblika glave jim je podolgovata, noge pa prilično kratke. Hranijo se s pticami, ki jih love možje, in z raznimi rastlinami, ki jih nabirajo žene po poljih in travnikih. To jim je vsakdanja hrana. Ženske se može iz ljubezni. Na to stran se torej razlikujejo celo od nekaterih evropskih narodov.

Drugače pa so imenitni lovci in poznajo zelo dobro življenje zveri in način, po katerem se lahko branijo pred njimi. Pigmejec brani z veliko ljubeznijo svojo družino.

Delikatesa jim je med od divjih čebel, ki se zbirajo okoli debel nekaterih dreves. Kadar napoči čas za berbo medu, se jih zbere po več skupaj in obkolijo drevesa, kjer se čebele najrajši mude, nakar zažgo okoli drevesa ognje in s tem se prične pogon na čebele. In dasi je ta borba precej neprijetna in nevarna, ker so izpostavljeni nevarnim pikom čebel in os, pigmejci ne odnehajo. Ko so čebele prepodene od dreves, prične oni pobirati med z debel, na katerih so večkrat tudi žlambori polni medu. To je največja čast za te pritlikavce, zato ga tudi ni večjega veselja zanje, kakor kadar nabirajo med.

Njih domovi so čisto primitivno urejeni. Nekaj palmovih listov, izprepletenih z različnimi vitkimi stebelci, to je njihovo domovanje. Vse to je podobno bolj večjim pahljačam kakor kolibam. Samo boljši pigmejci imajo kolibe ovalne ali četverokotne oblike, ki nudijo nekaj več udobnosti. Naseljujejo se v skupinah. Posamezna naselbina ima od sto do dve sto kolib. Sele se samo tedaj, če jih napade sovražnik ali kadar jih klimatične neprilike prisilijo. Njih poglavarji so zelo miroljubni in nastopajo kot vodje samo v bojih proti sovražnikom. Oblačijo se v listje ali pa z nekakšnimi cunjami, ki jih nosijo kakor predpasnike. Sicer pa dobivajo vse ostale luksuzne potrebščine, kakor tobak, obleko za pogla-



Zgoraj: Poglavar gre na izprehod.

Spodaj: Zakonska dvojica, ki se je vzela iz ljubezni.

varje, sol, nože in lovsko orožje od črncev, katerim dajejo druge reči v zameno, n. pr. lepše eksemplare ujetih zveri in ptic.

Danes vemo o pigmejcih že veliko več kakor nek-
daj, dasi so oni najglobokejši prebivalci zemeljske
oble. Lahko se reče, da so oni veliko kulturnejši od
črncev. Njih vera jim ne dovoljuje, da bi žrtvovali
ljudi kakor črnci. Oni verujejo v enega vsemogočnega
boga, ki je ustvaril svet. Celo v moralnem pogledu
precej presegajo svoje sosede. Družinsko življenje vi-
soko cenijo in spoštujejo. Žene imajo radi in jih ču-
vajo od težkega in naporenega dela.

Kar se tiče jezika, je on čisto podoben zamorskemu.
Ta jezik govore samo tedaj, kadar so vsi zbrani. Dru-

gače pa govore v družini poseben jezik oziroma se
sporazumevajo z znamenji, ki so znana samo družini.

To pleme pritlikavcev, ki se v znanstvenem svetu
imenuje pigmejci, ima tudi svojo glasbo. Instrumente
dobivajo od črncev, ritme in melodije pa si ustvarjajo
sami. Ritem označujejo s tem, da tolčejo z nogami ob
tla ali pa z roko ob roko ali ob ramo svojega soseda,
melodija je pa prosta. Druga vrsta umetnosti, ki jo
goje pigmejci, je mimika obraza in posnemanje ne-
katerih živali iz pragozda. To izvajajo tako spretno,
da se večkrat posnemanje ne more ločiti od originala.



Kadar gredo Afričani na izprehod, si po-
sade na glavo takšne čudne klobuke.

iz življenja zamorskih plemen



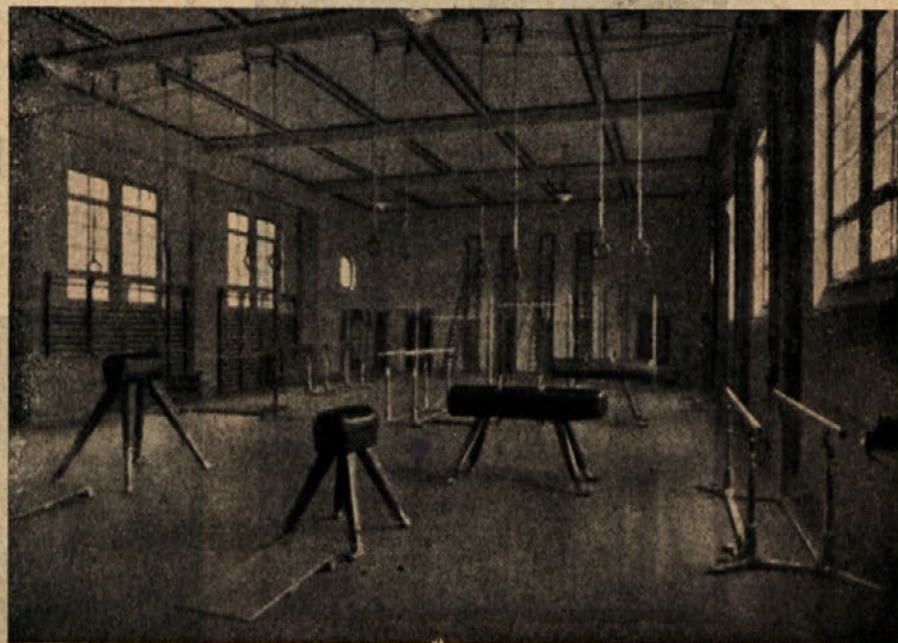


Soba za gospoda.

L I N O L E J

dobiva vedno večji pomen v notranji arhitekturi. Mnogovrstna izvedba znatno povečuje njegovo uporabljivost. Številne dobre lastnosti tega materiala pa izvirajo iz premišljene predelave prirodnih snovi, kakor laneno olje, plutovina in smola. Prvi početki linoleja so nastali v Angliji okrog leta 1844. Veliko praktično uporabnost pa je dobil linolej leta 1860., ko je Friderik Walton izumil poseben oksidacijski postopek za zgoščevanje lanenega olja. To zgoščeno olje tvori še danes bistveni sestavni del linoleja. Laneno olje teče skozi posebno napravo, v kateri vpliva zračni kisik nanj, da se strdi. Nato ga zmeljejo in zmešajo s smolo. Tako dobe linolejski cement. Ko se ta gmota ohladi, gre zopet skozi posebne stroje, kjer se ji primeša zdrobljena plutovina in barva. To gosto snov polijejo po ustreznih oblikah jutovca in jo močno stisnejo. Sledi še ostala dokončna obdelava, poslikanje, sušenje in obrezavanje. Tako se izdeluje linolej. Največjo industrijo za linolej ima Nemčija. Samo koncern D. L. W. (Deutsche Lino-leum Werke) ima sedem tvornic, ki obsegajo skoraj en milijon kvadratnih metrov in 352 poslopij. 3000 delavcev in 600 nastavljenecv opravlja silo

Telovadnica.



15.000 k. s. Samo en stroj izdelava 2-2 milijona kvadratnih metrov linoleja na leto. Če bi nanaizali meter poleg metra, bi dobili pas, ki bi segal od Spitzbergov do Kapstadta. Pri izdelavi tega linoleja pomagajo vodilni nemški arhitekti in stavbarski strokovnjaki.

Kakor kažejo naše slike, je uporabljivost linoleja ogromna. Jako dobro služi predvsem za oblaganje tal. Enobarvnega in granitnega uporabljamo za javna poslopja, telovadnice, poslovne prostore, večje sobane, hodnike itd. Vzorčasti Jaspé-linolej uporabljamo za stanovanjske prostore, ker učinkuje toplo. Zaključeni vzorci imajo mnogostransko uporabnost kot preproge, predposteljniki itd. Posebno trpežen pa je Inlaid-linolej, ki je poslikan s tekočimi vzorci. Od preprostih ornamentov do arhitektonsko dovršenih ploskovnih efektov, ki močno povzdignejo lepoto in udobnost prostora, katerega krase. Cenejši je tiskan linolej. Tega uporabljamo za oblaganje ploskev, ki niso izpostavljene preveliki obrabi. Dobimo ga tudi lahko v poljubnih zaključenih ali tekočih vzorcih. Za oblaganje miz imamo poseben linolej, ki je za to nalašč prirejen. Tudi druge ploskve pohištva lahko oblagamo z njim. Dobimo ga enobarvnega, granitno progastega, pa tudi drobno vzorčastega.

Uporaba linoleja se vedno bolj in bolj uveljavlja. Ima pa ta material tudi odlične vrline. Za današnji način zidanja je kakor nalašč. Številne oblike in vzorci mu krčijo pot prav v

vsak prostor. Strokovnjaško položen tvori enakomerno ravna tla, ki se dajo dobro čistiti. Linolej namreč ne vsrkava nikake nesnage, tekočin ali prahu. Zdravniki so ugotovili, da ne morejo obstati na linolejskih tleh niti najodpornjše bakterije. Ako ga čuvamo vsaj toliko kakor vsak drug pod, traja najmanj tako dolgo kakor vsaka druga tla. Paziti moramo zlasti, da ga ne poškodujejo ostri in koničasti deli pohištva. Take dele je treba podložiti.

Linolejasta tla ohranimo lepa, ako jih primerno negujemo in čistimo. Kadar so umazana, jih ne smemo natreti z voščilom in skrtačiti. Na ta način se nakopičena nesnaga samo razmaže.

Umazan linolej moramo najprej oprati. Vzeti moramo mlačno vodo in ne preostro milo. Nikakor pa ne smemo uporabljati milnega mazila, sode in vroče vode. Vse to linolej uničuje. — Z milom obdelana tla je treba potem dobro izplakniti s čisto vodo in posušiti z mehкими krpami.

Linolej čistimo nato z dobro specialno mažo, ki je v ta namen pripravljena. Prašno olje pa linoleju škoduje.

Zanimivo je, da porabi Švedska, ki ima šest milijonov prebivalcev v letu za 280 milijonov dinarjev linoleja. To veliko porabo pripisujejo novemu, masivnemu načinu zidave, pri katerem lahko linolej jako dobro služi. Masivni način zidanja pa uporabljajo le dežele, ki pridobivajo železo in imajo mnogo gorskih rek z drobnim peskom. Taka dežela je tudi naša. Zato grade pri nas vsa nova poslopja iz železobetona.

Torej bi tudi pri nas lahko še bolj uvedli uporabo linoleja za polaganje tal. Ker se ta material lahko dobro čisti in ostane vedno lep, je zlasti pripraven za manjše stanovanjske hiše in vile. Na švedskem, ki naši domovini v vsem precej nalikuje, porabijo pretežni del uvoženega linoleja

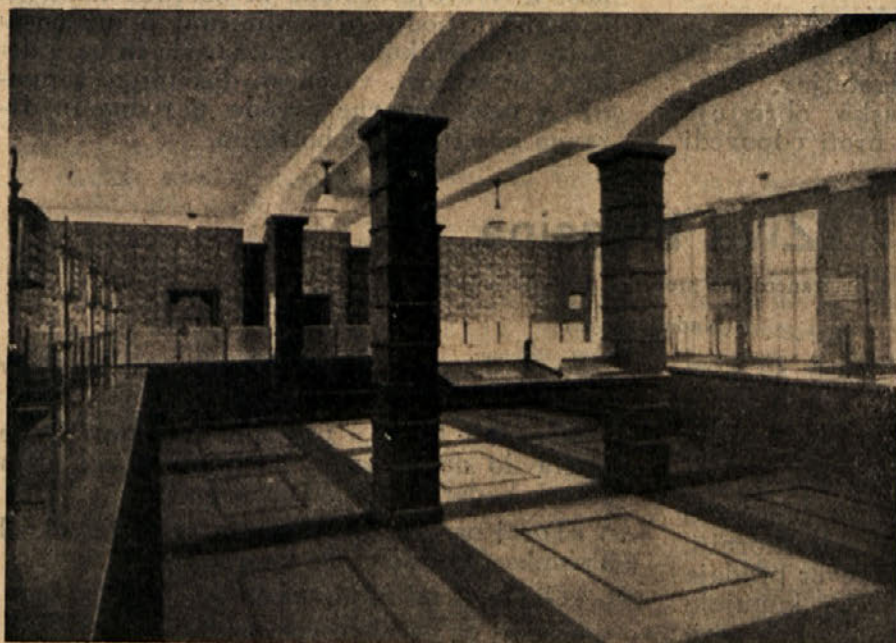


Klubska soba.

predmestne delavske kolonije, boljši, novi ali prenovljeni kmetiški domovi, prav posebno pa javna poslopja. Bolnice, šole, telovadnice, zborovalnice itd. In dasiravno ima Švedska na razpolago ogromno lesa za parkete, si linolej vedno bolj osvaja stavbne strokovnjake. — Prednosti linoleja pred ostalim materialom za polaganje tal pa leže ravno v tem, ker je trpežen in popolnoma ustreza vsem higienskim predpisom za stanovanjsko arhitekturo.

Polaganje linoleja ni težko. Vendar pa je bolje, če izvrši to delo izurjen človek. Ustrezajoče razrezan linolej je treba položiti na tla, ki so pokrita s plastjo posebnega kita. Ko se to lepilo osuši, lahko že uporabljamo prostore.

Linolej lahko polagamo na vsaka tla, le da so ravna.



Bančna poslovalnica.

Danes, ko vlada povod denarna in težka gospodarska kriza, ko se čuti pomanjkanje gotovine in je zlasti v naših krajih, kjer prevladuje poljedelstvo, padla cena zemeljskim proizvodom pod rentabilnost — v teh časih je bolj ko kdaj poprej potrebno za ozdravljenje vojnih posledic: **varčevanje**. Kmet, obrtnik, meščan in delavec skupno odločujejo o usodi našega denarstva.

Dne 30. oktobra t. l. bo praznik varčevanja. Zunanji in notranji nasprotniki Jugoslavije dobro vedo, da v živo zadenejo naše gospodarstvo, ako se jim posreči zbegati nepoučeno ljudstvo z vestmi o padcu dinarja, ki niso v ničemer utemeljene, o propasti valute itd., kakor se je to nedavno zgodilo. Vsakdo naj pomni, da nikjer in v nobenem primeru denar ni bolj varen kakor v hranilnicah, za katere jamčijo občine, okraji, banovine.

Vsak brez potrebe izdan dinar napravi dvojno škodo: izguba na obrestih in oškodovanje narodnega premoženja. Veliki svetovni industrijski narodi, n. pr. Angleži in Nemci, so prestali svoje velike valutne in gospodarske pretrse zlasti z brezpogojno disciplino vlagateljev in intenzivnim varčevanjem vseh stanov teh držav. Geslo vsakogar, ki mu je mar lastna blaginja in finančni ugled države, bodi: varčevati doma in zunaj doma, živeti zmerno in trezno ter skrbeti za bodočnost.

Močni denarni zavodi so merilo za duševno zrelost, delavnost in samozavest vsakega naroda, kajti le nespamet in lahkomišelnost troši kar tako brez prave potrebe. Proč z veseljačenjem in popivanjem!

V dokaz, kako se s smotrnim zbiranjem prihrankov množi narodno premoženje, bodi

Mestna hranilnica ljubljanska,

ki izkazuje hranilnig vlog že nad 470.581.357-69 dinarjev in ima nad 46.000 vlagateljev.

Mestna hranilnica ljubljanska obrestuje vloge brez odpovedi po 5 %, proti odpovedi

pa največ po 6 % in plača rentni davek od vložnih obresti (okrog 600.000 Din na leto) za vse vlagatelje iz svojega.

Poleg lastnega premoženja in hranilničnih terjatev jamči za vse hranilne vloge in njih obrestovanje mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in z davčno močjo, tako da je Mestni hranilnici ljubljanski zaupani denar absolutno varno naložen. Zato je vsako, tudi najmanjše razburjenje občinstva glede varnosti vlog popolnoma nepotrebno in ni za kako nezaupanje prav nobenega povoda. V normalnih časih dobi vsak vlagatelj denar nazaj, kadarkoli ga zahteva. Ob izrednih navalih strank, zlasti ako se taki navali pojavijo kar čez noč, pa se seveda morajo vlagatelji zadovoljevati z manjšimi ali večjimi izplačili, kakor so pač denarna sredstva na razpolago; zakaj vlagatelji morajo upoštevati, da noben denarni zavod nima vsak dan več denarja v blagajni, kakor ga potrebuje za predvidene tekoče potrebe. Ostali denar pa mora biti izposojen, da donaša obresti, ker le tako je mogoče, da dobe vlagatelji tudi obresti na vloženi denar, le tako je mogoče, da se množi narodno premoženje in da se pospešuje narodno gospodarstvo. Kdor brez potrebe dviga denar iz denarnih zavodov, škoduje sebi, škoduje državi, škoduje narodnemu gospodarstvu, in ako je takih več, delajo neprilike denarnim zavodom in motijo njih redno poslovanje.

Zatorej vlagatelji, bodite vsikdar preudarni in razsodni! Ne dajte se begati od neodgovornih in škodoželjnih zapeljivcev, ki hočejo v kalnem ribariti in izkoriščajo ljudsko zbeganost le v svoje sebične in nečedne namene. Vlagatelji, bodite disciplinirani in ne nasedajte sovražnikom našega naroda in naše države. Delavnost, varčnost, disciplina, zaupanje v naše denarne zavode, narodna in državna zavest, to nas bo rešilo.

Frédéric Mauzens:

Živa blagajna

Iz francoščine prevedel dr. A. Debeljak

(Nadaljevanje.)

5. grudna. Hud mraz. Prinesli so nam podložene površnike, ki jih je v San Franciscu Davis kupil za nas. Imamo tudi s kožuho vino podšite kučme in rokavice, pa močno obutev. Vse to je čvrsto, vendar nič kaj lično. Mladi Američan se je opravičil Ivoni, češ da ni mogel dobiti nič boljšega: v Kaliforniji, solnčni deželi, se oprema za na sever prodaja samo pri trgovcih na obali, koder kupujejo samo pomorščaki. Moja varovanka ima maj-

hen moški površnik. Poskusila ga je. Prav špaska in srčkana je v njem.

«Gospod Davis,» (gospod mu pravil) je pristavilo dekle, «nam bo kupil še toplejših stvari, kadar bomo v Dawsonu.»

«Torej nas vleko v Dawson?» se je oglasil Trévol. «Od ondod pa kam?»

«G. Davis mi ni povedal.»

«Zakaj pa ga niste vprašali?»

Poprej zapeto

do vratu. S sedanjo zdravo modo pride šele nežno perilo do polne veljave. Vedno brezhibno čisto in snažno, kajti gospodična Anica, kakor tudi vse moderne mlade dame, ima danes Schichtov Radion.



Schichtov

RADION

pere sam!



3 točke so važne:

1. v mrzli vodi raztopiti,
2. 20—30 minut kuhati,
3. najprej v toplo, potem v mrzlo vodo izplakovati.

«Nikdar ne govoriva o naši ugrabitvi, niti o namenu tega potovanja,» je v zadregi odgovorila.

Vprašala je nisva, o čem se potemtakem menita. Ubožica bi bila sicer lahko priznala, ne da bi morala zardeti. Četudi je njun razgovor sedaj malce pestrejši — moja varovanka je za spoznanje napredovala v angleščini — sem preverjen, da se še vedno suče okoli dežja in lepega vremena.

Sneg. Morje je viharo. Trévol je bolan in prosi whiskyja.

6. grudna. Z desnega boka ladje se vidi obala v megli. Kapitan, ki jo kaže Harrodsu, je izrekel ime Vancouver. Trévol mi pravi, da je to velik otok.

8. grudna. Megla, sneg, ledena sapa. Konci prstov so mi prezeblili. Oddaleč se nekaj beli. Trévol trdi, da mora biti to ledenik.

15. grudna. Skagway. Jessie je spustila mačka. Sneg, ki se na gosto usiplje, nam skriva lukó. A tam je, zagotavlja Trévol, konec našemu dolgemu, enoličnemu potovanju po vodi. Od San Pedra sem mozgovrtal, da bi našel kako novo opazko. Poslej jih bo mogoče kar preveč.

Zajtrkovati moramo, preden odrinemo na kopno. Mornar, ki streže pri mizi, stopa mimo naših čumnat, rekoč: «Dinner's ready».

Hajdimo! To bo naše zadnje kosilo na krovu Jessie.

XIX.

17. grudna. Sedaj prebiram prejšnje vrstice, zapisane predvčerajšnjim. Dosti ne malo mi ni bilo na pameti, da bo ta poslednji obed, ki mi je narekoval malodane otožen stavek, začinjen z istim narkotikom, ki so nam ga dali piti v Havru... V čaj so mi ga morali naliti, kajti spominjam se, da sem se nakremžil, ko sem izpraznil skodelo. Toliko je gotovo, da smo ostavili Jessijo v enaki otrplosti, s katero so nas vkrcali.

Ničesar ne pametim jasno. Za trdno nisem uverjen o tem, ali zdi se mi, da smo šli na vlak. Zmedeno še vidim Ivono in Trévola, otopela od lekarije, kako sedita pred mano na klopi v vagonu. Davis je bil menda na moji levici, Harrods pa na desnici. Snežilo je še venomer. Vlak je oddrdral. Šipe so bile zastarte s soparo. Davis je obrisal okno tik sebe in opazil sem, ako se mi ni samo zdelo, prepad, ob katerem je bila železnica tako rekoč obešena. Če si natanko preudaril, je moralo biti to pretresljivo, vendar jaz nisem čutil nobenega strahu. Bil sem preveč omamljen.

Ako se prav spominjam, mi je bil čepica potisnjena do oči in ovratnik pri površniku do nosu navzgor zavihan. Harrods in Davis

nista kazala dosti več svojega obličja. Se li onadva, ki sta vajena peklenskega podnebja, tako bojita mraza ali pa je bila to zgolj pre-vidnost ljudi, ki se vrnejo v svojo domovino in vedo, da jih išče gosposka?

Ne vem, koliko časa smo ostali v tem va-gonu. Morebiti štiri ure. Ko se je znočilo, smo bili še v njem. Sicer pa ali je možno reči, da je bilo kaj dne? Stalno smo bili oviti v so-mrak: najjačja, če ne edina luč je bil bledotni odsev snega po tleh.

Stopivši z voza sem napol videl stanico. Pe-ljala sta nas na neko mesto, ki je moralo biti hotelska soba. Dali so nam jesti in piti. Žve-čil sem in nekoliko pogoltnil, menda tako kakor avtomatična raca iz Vaucansona. Potem se mi je spomin docela zameglil. Morda ni drugega, kakor da sem zaspal.

Turobna svetloba se je bila vrnila, ko so nas kesneje, dosti kesneje, potisnili na neko stvar, o kateri zdaj vem, da so bile sani. (To vem, ker sem naposled dodobra buden in ker stoji vražje vozilo dva metra daleč od mene, medtem ko pišem te vrstice.) Psi, volkovom slični, so tulili in se klali na snegu, ki jim je frčal izpod nog. Zapokal je bič in odrinili smo.

Že dva dni drdramo ali, bolje rečeno, dr-čimo. Imamo dvoje sani. Trévol pravi, da bo še dva tedna trajalo, prej ko dospemo v Dawson.

KONFEKCIJA

J. MAČEK

Ljubljana 12
Aleksandrova

najbolj ugoden

nakup

za vsakršna

moška in deška

oblačila

po vladajoči modi.

Blagi dečko ogleduje stvari in sreba mrzli zrak, kakor da še narkotični lek učinkuje nanj. Kar nadiviti se ne more, ker je vse tako različno od njegovih zamislov, ko je pisal svoje romane o severnih pokrajinah. In zme-šan je, kakor je bil v Panamskem prekopu ob pogledu na prvo povratniško zemljo, ki je ne bi bil brez naju nikdar videl. In te kraje, ki si jih je tako nápak predočeval, pozna v nekem oziru bolje nego domačini sami. Ko sem ga povprašal, koliko je še do Dawsona, mi je odgovoril brez najmanjšega oklevanja.

«In Alaska, je velika?» sem povzel.

«Milijon tri sto sedemdeset šest tisoč štiri-jaških kilometrov», je odgovoril. «Dva in pol-krat tolikšna ko Francija.»

«In Dawson je tu glavno mesto?»

«Dawson ni v Alaski.»

«Ni v Alaski?» sem črhnal. «Ne razumem več...»

«Dawson je v Klondiku.»

«No, mar nismo v Klondiku?»

»Nikakor ne! Alaska je neizmeren polotok med Ledenim morjem, Berinškim morjem in ožino ter Pacifikom. To ozemlje je Združe-nih držav in ga loči od Kanade meja, ki se vijuga od Portlandskega kanala do gore Sv. Elije in drži potlej naravnost do Lede-nega oceana... Si morete misliti?»

«Ne preveč... In Dawson?»

«Dawson je na drugi strani granice... v Kanadi.»

«In Klondik?»

«Klondik je rečica, ki se izliva v Jukon... Jukon je veletok, na čigar bregu stoji Daw-son in ki se izteka v Berinško morje, prešedši vso Alasko... Ta rečica, namreč Klondik, je dala svoje ime sosednji deželi, in na splošno se misli pokrajina, kadar se govori o 'Klon-diku'... Kraj je zaslovel, ker je v njem najti zlata...»

«Ondi je moj rudnik?» sem rekel s prisilje-nim nasmeškom.

Trévol se je zdrznil.

«Vroče pa res ni», je dejal.

Bili smo pod šatorom, kjer je bila svetil-nica in ogenj. Svetilnica se je majala, kajti bila je obešena kar na šator, ki ga je veter stresal, ogenj pa se je bolj kadil, nego nas grel. Zunaj je bilo čuti besno pasje lajanje, angleške kletve in pokanje z bičem. Harrods in Davis sta krmila pse. (Trévol se je skraja čudil, ker tako taborimo. Menil je, da so na poti v Dawson zavetišča za potnike. Potem si je mislil kakor jaz, da imata naša možaka gotovo svoje razloge, če potujeta po stari šegi... Po krčmah in celo po najpreprostej-ših kolibah lahko srečaš ljudi, in kadar ni-maš prav čiste vesti, kadar je deželjska oblast morda že izdala proti tebi zaporno povelje in kadar vsaj baš izvršuješ kako hudobijo, je bolje, da se preveč ne kažeš.)

Za Vaše otroke.

Naše drugo priznanje.

I. deklečka osnovna šola v Mariboru

list 178

Karlovo

dan 20. maja 1931

Dr. A. Wander, d. d.

Zagreb

*15 otrok tukajine šole je dobivalo
od oktobra 1930 do 3. maja 1931 vsak dan à
1/2 l. mleka z ovomaltino in sladkorjem. Dr. A. Wander, Zagreb.
Bili so to najprej oči, čisti celo šole.*

*Karisti so deloma delavci (posumi bice proba),
in občasni pomočniki z malimi nestalimi zaslužki.*

*Trije otroci so bili z odločno tuberkuloznim
caicetkom*

*Pri vseh otrocih je končni rezultat tehtanje
1 - 1 1/2 kg privadka na tiso. Kjub revnim in slabim prehrani.
dama*

*Indi tuberkulozni otroci kažejo večjo težo za 1 1/2 kg
2 kg. 80 dkg. Tem trem otrokom je bilo to mleko z ovomaltino
resnično izboljšanje.*

*V mesni vseh teh otrok naj blagovoli sprejeti
trudatka najprej oči zdravilo Paschingerjevo ino pranje, da
se inah otrok v jeni ropet opomni in da jo to dobro dijanje
preprosti vsem promornim staršim, ki imajo bolne otroke.*



*Analizirano
upravni tisk*

**Štejemo si v dolžnost, da v interesu staršev in učiteljev
razglasimo to priznanje, ki najbolje priča, da je Ovomaltine
za zdravje res dragocen izdelek.**

Na zahtevo pošljemo brezplačno vzorec.

Dobiva se povsod: mala škatla Din 16.—.

Dr. A. WANDER, d. d., Zagreb.

Ne čakajte na napad zajedalcev.

Umni sadjar, ki hoče imeti v sadovnjaku lepe uspehe, zatira vrtno škodljivce. Sredstvo proti vrtnim zajedalcem je

ARBORIN

ki ga priporočajo priznani strokovnjaki.

ARBORIN izdeluje Chemotechna v Ljubljani, Mestni trg št. 10 (Skabernetova hiša, na dvorišču).



Pri vsaki kanti je navodilo, kako je ARBORIN uporabljati. Da bo uspeh zagotovljen, uporabljajte ARBORIN sedaj v pozni jeseni in zimi.

«Res, vroče pa ni», sem pritrdil.

Ali vedel sem, da prijatelj ne trepeti od mraza, ampak ker sem namignil na končni smoter tega neobičajnega pohoda. Čim bolj smo se bližali usodni postaji, tem česče smo se vpraševali, kako se bo izteklo, in vobče si nismo pripovedovali svojih misli o tem. Celo Ivona je bila videti nemirna, zmedena... Te zlokobne mrzle pokrajine, ta preprosti šator, vse te stvari, jako zabavne v kinu ali v knjigi, toda strahotne, kadar si sredi njih, so jo spravljale iz ravnotežja... Vidno se je napačevala, da bi kazala brezskrben obraz. Morala je bilo to samo prevara, ki jo je povzročal mraz, napor, tesnoba, žalobni videz vse okoli, toda mladi Američan se mi je zdel tudi osornejši in mračnejši, kakor da je zakrknil v zakrknjeni svoji domačiji.

Ko so se psi nažrli, smo prišli mi na red. Jelovnik: konzerve in čaj. Potem whisky za Harrodsa. Jemo vsi skupaj brez besedice. Američana nas nikoli ne gledata med jedjo, ki pa ne traja dolgo.

Potem se pogreznemo v vreče, s kožo podšite, in zaspimo. Veter stresa šator in žvižga. Zunaj pa psi zateglo po volčje zavijajo, dokler se ne odločijo za to, da si izkopljejo jame v snegu in tudi pospe.

25. g r u d n a. V nekakšni kladari smo, ki je napravljena iz hlodov in obita z deskami. Štiri sobice so v njej. Oziraje se skozi okno, pri katerem pišem, vidim snežno vzpetino, ki drži tja doli do zelenih smrekovih šum. Še dalje, čisto spodaj, razločim nekakšne velikanske mršave roke, naperjene proti nebu. To so škripci, samotniki na bregu, kajti tam je reka Jukon, nevidna, ker je njeno zamrzlo površje zasneženo. In strehe, zopet strehe, tudi bele, in iznad njih štrli nekaj zvonikov. To je Dawsov City, v čigar predmestju smo se nastanili.

Kakor je napovedal Trévol, smo potrebovali dotod šest dni od kraja, kjer sem načel kal prejšnje vrstice ob žolti svetiljki. Šele danes jamem spet beležiti.

Na saneh je bilo doslej premraz. Obešen zunaj šatora je toplomer enkrat kazal 40 stopinj pod ničlo. Niti poleg ognja nisem mogel držati svinčnika med prsti.

Trévol je ob meni in zre na bele krove dawsonske. Še vedno je zmeden, osupel, presenečen, ves iz sebe... Dojmi se me kakor Francoz, ki bi se bil navadil angleščine iz slovnice in slovarja, a je ne bi bil nikdar slišal v govorici — zdaj pa je mahoma sredi Londona ali New Yorka...

Ne! Primera ni dobra. Trévol je prej slepec od rojstva, ki bi nenadoma dobil vid in bi prvič gledal hišo, mesto, kjer je od nekdaj stanoval, osebe, pri katerih je vselej živel, vse, kar je poznal tako dobro in tako — slabo.

A če se mi s prisposodobami posreči dopovedati duševno stanje najinega družabnika, ga pa ni stavka, ki bi bil kos izraziti mešanico zavzetja in radoznalosti, zapisano mu na obličju... Potem namršči obrvi. Spomnil se je Lucije Blanchardove in Hawsona, ki nikomur ni dovolil poslati iz Dawsona še tako kratek telegram.

Mislite, da je zaman, ako bi Ivona še silila?» me je vprašal vrli fant.

«Davis ji je odločno povedal: popolnoma zastoj!»

«Kaj pa onegavimo tukaj prav za prav?» nadaljuje romanopisec in maje poparjeno z glavo.

«Sam se vprašujem.»

Skoraj bo dvajset in štiri ure, kar smo v tej lesenjači. Ivona, ki stoji za nama, pripomni:

«Človek bi dejal, da nekoga čakamo... ali pa nekaj... Harrods hodi pogostoma k oknu ali k vratom in pogleduje kakor tedaj, če je nestrpen, veš? Kadar se mu oči vdero in se svetijo...»

Za zdaj stari Američan ne oprezuje, prihaja li že zadevni nekdo ali nekaj. Mirno sedi na podnožki pri naloženi peči, ki prasketa.

Davis je odšel pred dvema urama na enih saneh. Ivona, ki je razbrala nekoliko besed,



Izpadanje las - prhljaj - srbečica

lasne nadloge vseh vrst kakor tudi cepljenje las uničujejo lepoto las. V v-akem t h primerov dovede

MOČNI BALZAM ZA LASE,

triumf biološkega postopanja, do preporoda las. Pri uporabi mojega Močnega balzama a lase d be lasje čudovito le: oto, postanejo kodrasti, gosti in vonjav- ter dobe-avilnat blek in mehko. Močni balzam za lase pospešuje rast las in je najboljšje sredstvo za njih nego. Proti izpadanju las po hripi itd. je Močni balzam najboljšje sredstvo.

Cena Din 35.—

Originalne preparate SCHRÖDER-SCHENKE razpošilja po povzetju ali proti naprej poslanemu znesku s a m o zaloga za Jugoslavijo:

„OMNIA“, oddelek U 14, Zagreb, Draškovičeva 27.

G O S P A !

**Zahtevajte
pri
svojem
trgovcu
samo
izdelke
tvornice
keksov,
biskvita,
vafeljinov
itd.**



B. PAUER, družba z o. z. Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 48.

izrečenih med Harrodsom in mladeničem ob odhodu, nama je povedala, da je šel nakupovat obleke in zalog. Prinesel naj bi menda tudi božični puding, saj danes je božič.

Božič! Niti mislil nisem na to. Mar vem, kako živim? Sneg ne gre, vendar nebo ima grozno svinčeno barvo, veter je, slišim njegovo piskanje, in termometer, ki visi zunaj ob oknu, kaže trideset dve stopinji pod ničlo.

Čudna reč, Ivona, ki je toli vznemirljivo pokašljevala, ko sva bila v ulici Montmartrskega predmestja, nima niti nahoda v teh izrednih mrazovih. Zdi se mi, da ji je bilo v prvi vrsti treba čistega zraka, sedaj pa ga imamo že cele tedne, kolikor si ga želimo, in še več.

Trévol in jaz sva se spustila potihem v razgovor. Ivona je bila pristopila k peči.

«Ali ste zapazili,» je dejal romancier, «kako si je Davis omotal glavo, preden je poprej odrinil?»

«Zaradi mraza», sem rekel.

«Nikakor ne! Ti platneni trakovi ga grejejo toliko ko nič... Kakor pravi ranjenec se

je obvezal, tako da mu je lice napol skrito. Pa niti praske ni imel.»

Trévolu ni bilo prav nič potreba, da mi je pravil vse to. Tako dobro sem to vedel kot on. Odgovoril nisem.

«Boji se, da bi ga spoznali, drugega nič,» je povzel romanopisec za besedo, in to je dokaz, da ni prvo to zlo početje, ki ste mu vi žrtev...»

O tem mi je že govoril. Pa tudi mi ni bilo čakati do danes, da bi opazil, kako previdno ravnata oba Američana izza povratka. Če sem bil še tako omoten od narkotičnega leka, vendar sem opazil, s kako pažnjo sta čim bolj skrivala svoj obraz na tistem vlaku, ki nas je pripeljal iz Skawayja White Horse (tako se kliče, pravi Trévol, ono mesto, kjer smo pričeli potovati s sankami), in zdelo se mi je celo, da mi moja lastna čepica in moj ovratnik ščitita dobršen del mojih potez pred radovednimi pogledi... Poslednja podrobnost me je v ostalem zelo zanimala in po razmišljanju sem prišel do zaključka, da sta Harrods in Davis mojo stvar tako uravnala kakor svojo, kajti častitljivi Elzear Philibert je bil brez

OB VSAKI PRILIKI SE SPOMNITE,

da so „Jutrovi“ „Mali oglasi“ v Sloveniji najuspešnejša, najcenejša in najhitrejša **posredovalnica za službe** vseh vrst, **za prodajo in nakup** vseh stvari, **za nepremičnine, lokale, podjetja, kapital, ženitve in za vse drugo**



V teku **enega** leta je bilo po „Jutrovih“ „Malih oglasih“ uspešno posredovano v nad **40.000 primerih**

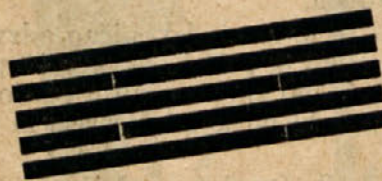
Ugodnosti posredovanja po „Malih oglasih“ se more z lahkoto poslužiti **vsakdo**. Treba je le svojo željo sporočiti na naslov: **Oglasni oddelek „Jutra“ v Ljubljani, Prešernova ulica 4**. Pri naročilu je pristojbino poslati v znamkah ali v denarju **naprej**, za vsako besedo 50 par. Za oglase trgovskega značaja, dopisovanje in ženitve se računa od vsake besede 1 Din

NE POZABITE!

Vprašajte, da Vam svetujemo!

Ako potrebujete kako tiskovino kakršne-
koli vrste, bodisi za svoj poslovni obrat,
za reklamo, ali nameravate tiskati brošure,
knjige, slike, mislite vselej na to, da dobite

lep izdelek za
najnižjo ceno



Kako se to doseže, vé strokovnjak, ki izbere
pravilen način tiska,

da Vas zadovolji in da Vam
prihrani nepotrebne izdatke

Zato vprašajte

Delniško tiskarno, d. d.

v Ljubljani, Miklošičeva cesta štev. 16

Telefon 21-32

dvoma veljak v tem kraju, zato je bilo za njiju dobro, če ostanem nepoznan.

«Evo ga!» se je zdajci oglasil Trévol.

Lajanje se je razlegalo iz dalje in budilo strašen odmev v ograji iz kolov tik hiše, kjer je bilo zaprto devet psov druge vprege.

Pogledala sva skoz okno. Tudi Ivona je prišla hitro gledat. Najrajša bi bila pač stopila ven, da bi čakala pred vrati.

Vprega se je razprezala nalik črni pahljači po snežni belini in se popenjala naglo navkreber. Z obličjem, napol zamotanim v prtenino, in s čepico do ušes je Davis sedel na saneh, ki so tiho drčale na svojih bakrenih smučeh. Psi, devet po številu, niso več lajali. Njih napor se je bližal koncu. Lep okret (ta Davis vodi sanke kot avto), kratko zapovedljivo bevskanje psa čelnika, ki je v svoji govorici ukazal «Stoj!» in vlake so obtičale pred hišo.

«Hallo!» je jeknil Harrods, ki je bil vstal in šel odpirat vrata, skozi katera je bušil ohlip ledenega vzduha.

«Hallo!» se je Davis lakonično odzval. — Stopil je raz sani in prišel sest k peči, prepustivši drugemu, naj znosi zvežnje v hišo, nato pa odpravi pse, ki jih je bilo izpreči in deti v leso.

«I'm tired!» (truden sem) je samo dejal mladenič v opravičilo, da je pustil vse delo svojemu drugu.

«All right!» je zinil ta.

Moja angleščina s Sea Gulla se mi vendarle polagoma vrača. Sedaj razumem še kaj več ko same psovke.

Ko je stari Američan zaprl pse in vstopil, je našel Davisa, ki je kahal v ponvi vodo na peči. Mladenič, ki je bil že obesil svojo čepico, si je pričel snemati ranjensko obvezo.

«O!» je kriknil Harrods.

Kakor hitro je bil vrhnji platneni trak odstranjen, se je videlo, da so drugi spodaj vsi krvavi. In čim so bili odmotani tudi ti, se je pokazala dolga zareza. Držala je od čela do pod levega ušesa. Ker rana ni bila več stisnjena, je regnila in kri je pocurljala.

«It's nothing» (nič ni), je dejal Davis pokojno.

Harrods je prebledel. Okrenil se je proti meni in mislil sem, da bo planil name. Potem se je vzdržal in stopil k Davisu.

«So they have got you?» (Torej so te priieli?) je rekel.

«Nearly!» (Skoro.)

Ivona je še bolj pobledela nego stari Američan.

Znočilo se je. Te vrstice pišem ob svetilnici. Harrods je prežvekoval svojo škrlico čikarske cedike tik peči. Ivona sedi pri Davisovem vzglavju in bedi. Izjavila je, da ne bo legla.

Ranjencu se malo blede. Nekaj neumljivega momlja. Harrods se zdaj pa zdaj popraska po glavi, kakor da nečesa ne more prav pojmiti, in pljuje na peč, ki odgovarja s cvrčanjem.

Ob 11ih zvečer. Mika me, da bi šel spat. Ivona je zvarila nekakšen čaj iz rozin, pobranih iz pudinga, ki se ga ni nihče omrsil. Natočila ga je v čašico in jo približala bolniku k ustom, ta jo gleda kakor zamaknjen in pravi:

«Darling...» (ljubica).

«Damn!» godrnja Harrods.

26. grudnia. Davisu je bolje. Mrzlica je ponehala. Prosil je jedi.

Ob 11ih. Pred nekoliko trenutki je stopil Harrods po drva v kolnico zraven hiše, nasproti pasjemu borjaču. Ko si je nalagal smrekove okleščke v naročaj, sem videl, da ves čas ni trenil z očmi od vrat. Bolj ko kedaj popred pazi name. Ko se je vračal s svojo butaro in je baš hotel prestopiti prag, v čigar bližini sem stal, mi je nekaj zazvenčalo na desno uho. Kakor da je zabrnela osa. Obenem pa je v deskah oboja nasproti durim suho zašumelo.

«Damn!» je mrknil Harrods, planivši v hišo, in s škornjem osorno zaloputnil vrata za seboj.

Odložil je drva in šel gledat na mesto, kjer je poprej gluho zaropotalo. Stopil sem nedolžno za njim in opazil okroglo luknjico. Tedaj sem razumel. Krogla je bila zažvižgala.

«You...» je zajecjal Harrods in mi pomolil pest pod nos. «You...»

Togota ga je dušila.

Davis se je pokazal pri vratih. Dvignil se je, ker je nekaj slutil. Njegova strežnica pa je šla preplašena za njim. Američana sta se nekoliko pogovorila. Davis se je molče zasmel. Snel je s klina s krznom obšiti površnik, vtaknil v rokav dolgo palico, ki jo je včasi rabil na saneh, da je meril debelino snega, in vse vkup oddal Harrodsu z nekimi besedami. Nato je prijel eno karabink, ki jih je preizkušal na krovu Jessije, ter počenil ob priprtem oknu.

«Ready? Go!» (Si nared? Hajdi!)

Harrods je odprl vrata in stisnjen za zidom (ako se sme tako imenovati spoj brun in žaganic) vihtel to strašilo za vrabce.

V sobo je puhnil zrak mrzel ko led, potlej je čez nekaj sekund siknila svinčenka in se zarila v oboj nasproti vrat. Površnik se je bil zganil. Hkrati je počilo v čumnati, kjer smo bili. Davis je sprožil.

«Got him!» (Pa sem ga!) je rekel preprosto in vstal.

Ivona je prišla kukalce na prizmo, ki je ležalo na polici, in gledala čepé pri oknu.

«Joh!» je stoknila. (Nadaljevanje prih.)

Naročnina za reviji «Domači prijatelj» in «Naš obzor» znaša za vse leto Din 60—, za pol leta Din 31—, za četrt leta Din 17—. Posamezna številka Din 7—. Izdajata konzorcij revij «Domači prijatelj» in «Naš obzor».

Odgovoren za izdajateljstvo, uredništvo in upravnništvo Emil Podkrajske, tiska Delniška tiskarna, d. d.

v Ljubljani, predstavnik Miroslav Ambrožič, oba v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo sta v Ljubljani, Praprotnikova ulica števil. 1.





DOBER KROJ

samo iz kvalitetnega blaga
fr · ks · souvan · ljubljana · mestni trg 24
izbera kvalitetnega blaga

**Perilo, ki leži v omari,
kakor novo...**

Vsake gospodinje srce utrip-
lje veselo . . . belo, kakor
sneg in dišeče po gozdu leži
perilo v omari . . . kakor novo
je postalo v mehki, obilni peni
terpentinovega mila Gazela.
Fino terpentinovo olje, ki
je pridejano temu milu, je
pranje olajšalo in pospešilo.



TERPENTINOVNO MILO

GAZELA

pere zares čisto

GY.33

